

Leder - Velkommen til Geoforum Perspektiv

Line Hvingel

Geoforum havde kun et lille år på bagen, da foreningen i tidsskriftet geoforum.dk kunne byde velkommen til en lille ny "baby" – Geoforum Perspektiv.

Geoforum Perspektiv blev lanceret som et supplement til det allerede eksisterende tidsskrift geoforum.dk. Hvor sidstnævnte indeholdt (og indeholder) nyhedsstof samt kortere artikler med aktuelt indhold var tanken med Geoforum Perspektiv at lave et egentligt tidsskrift for geografisk information, som mere dybdegående behandler et tema gennem en række artikler.

Geoforum Perspektiv har ved flittige redaktørers arbejde vist sig levedygtigt, og målsætningerne fra dengang holder stadig.

Nu har jeg adopteret Perspektiv og lovet at tage mig godt af det her i teenageårene. Men det er ikke let at tage sig af en teenager, der har brug for luft i håret, og som går sine egne nye veje.

Som teenager har Perspektiv vendt sig ud mod den store verden. Arbejdet med udvikling, forskning og anvendelsen af geografisk information sker i dag i høj grad i en international kontekst. Derfor vil Perspektiv fremover også rumme artikler på engelsk. I takt med, at Perspektiv har vokset sig større, er kravene til det videnskabelige og debatterende blevet skærpet. Forskning er i dag underlagt andre krav, blandt andet i form af krav om publicering i pointgivende tidsskrifter. Derfor vil alle reviewede artikler i tidsskriftet fremover være underlagt et anonymt review hos to reviewere inden optagelse i bladet. Geoforum Perspektiv er optaget på den såkaldte bibliometriske forsknings-indikations-liste, hvilket betyder, at tidsskriftet af videnskabsministeriet anses som et point-udløsende og dermed anerkendt videnskabeligt tidsskrift.

Velkommen til Geoforum Perspektiv

Vi vil gerne her på redaktionen byde velkommen til vores nye "baby". Der er måske tale om en lidt for tidlig undfangelse i forhold til de oprindelige planer. Til gengæld har selve fødslen været lidt langtrukket, men nu er den her altså

Geoforum Perspektiv.

Som redaktøren af Geoforum Perspektiv udtrykker det i lederen: Kommunikation med medlemmerne er en vigtig del af organisationens arbejde, og Geoforum udsender 10 gange om året **geoforum.dk**, der indeholder nyhedsstof samt kortere artikler med aktuelt indhold. Mange medlemmer har imidlertid udtrykt ønske om et egentligt tidsskrift for geografisk information i stil med Kartografisk tidsskrift og DAISI Magasinet.

Det bør understreges, at Geoforum Perspektiv ikke er en konkurrent til geoforum.dk, men derimod et supplement. Tidsskriftet vil komme to gange om året – et vinter- og et sommernummer. Generelt vil hvert nummer have et tema med en række artikler med beslægtet indhold, men derudover vil der være plads til artikler, der berører andre emner.

Temaet for nærværende nummer af Geoforum Perspektiv er 'Infrastruktur for Stedbestemt Information'.

geoforum.dk vil også lægge spalter til den hurtige, løbende debat, som forhåbentlig vil opstå i kølvandet på nogle af de artikler, der bliver bragt i Perspektiv, så vi ser frem til den "ping-pong" der forhåbentlig vil opstå som et resultat af introduktionen af dette nye informationsmedie.

Redaktionen

Det er ikke til at vide, hvad Perspektiv ellers får lyst til at prøve kræfter med fremover! Måske har det lyst til at gå lidt anderledes klædt – få et nyt layout, eller måske satse mere på de digitale medier. Som de fleste teenagere har tidsskriftet en skråsikker mening om livets sammenhænge, men som alle teenagere med deres meningers mod vil det dog rigtigt gerne debattere disse meninger. Derfor er der også overvejelser

om mere interaktion med læserne, måske gennem geoforum.dk.

And to our foreign authors and readers – welcome to this issue of Geoforum Perspektiv concerning The Spatially Enabled Society. A special thanks to Abbas Rajabifard, who let himself talk into contributing with a paper despite the turbulence of arranging a big conference, and to Gudrun Wallentin and Sabine Hennig, who against all (practical) odds made a very interesting paper about the third generation of SDI: the user-centric SDI. Both papers are important for this issue, so I am thankful that you all made the effort of writing the papers.

The term 'spatially enabled society' describes the emerging cultural and governmental revolutions offered by pervasive spatial information technologies and spatially equipped citizens. Spatially enabled societies make possible, sustainable cities, early warning systems e.g. in relation to the global financial crisis, smarter delivery of housing, improved risk management, and better macroeconomic decision making. This article introduces the current international discussion around the evolving concept of 'spatially enabled society'. The concept is not about managing spatial information - it is about managing information, or governing society, spatially.

This issue brings forth a row of papers challenging the state of play in regard of the spatially enabled society.

I hope that you will enjoy reading this issue.

Spatially enabled society

Temaet for dette nummer er Spatially Enabled Society. Det georelaterede samfund, kunne en dansk oversættelse lyde. Temaet diskuterer den ramme, vi alle arbejder under, i vores arbejde med geografisk information. Det er en form for reflekterende status over, hvor vi er - og hvor vi skal hen.

Der er ingen tvivl om, at vi selv ser geografisk information spille en essentiel rol-

le i vores samfund. Kort og Matrikelstyrelsen arbejder for Stedet som indgang til digital forvaltning, Esben Munk Sørensen har i en årrække været fortaler for geodata som ryggraden i et samfund, og nu har vi i dette tema koblet rammen Spatially Enabled Society på, som i bund og grund anser geografisk information som en af grundstenene til en bæredygtig udvikling. Denne opfattelse deles ikke nødvendigvis af den store del af samfundet, der ikke er "spatially aware", som forfatterne i den første artikel pointerer. Denne situation forpligter, dels i forhold til at hjælpe udviklingen af den digitale forvaltning på vej, og dels forpligtiger det vores faglighed til at levere gode, forståelige og brugbare løsninger. Dette tema er netop målrettet mod disse mål: dels det eksterne perspektiv ift. at præsentere tanken om det georelaterede samfund for andre fagligheder, og dels det interne i forhold til at reflektere over, om vi nu gør vores arbejde godt nok, og hvad vi skal tænke over i det fremtidige arbejde.

Temaet slås an i den første artikel af Stig Enemark og Abbas Rajabifard, som definerer og diskuterer begrebet Spatially Enabled Society (SEC). Bemærk, at SEC ikke er det samme som en spatial data infrastruktur (SDI, - altså det at håndtere og strukturere geografiske data) "The concept is not about managing spatial information - it is about managing information, or governing society, spatially", som de selv anfører i artiklen. Så det overordnede budskab adresserer de udfordringer, der ligger i at basere det digitale samfund på geodata.

Diskussionen udfoldes i den næste artikel af Esben Munk Sørensen i en artikel om geodata som samfundets ryggrad.

Efter at rammen hermed er sat for temaet af denne udgivelse tager Thomas W. Møller temperaturen på, hvilken rolle geodata spiller i den digitale agenda. Selvom strategierne i dag i højere grad ser på anvendelserne af geodata end tidligere, og at området på mange måder er kommet langt - så

har geodatasektoren fortsat en stor opgave med at tydeliggøre mulighederne ved anvendelsen af geodata.

Denne diskussion udfoldes i de næste to artikler, der begge bygger på undersøgelser af henholdsvis de kommunale IT-chefers og af brugers syn på digital forvaltning. Jeppe Agger Nielsen redegør for kommunernes digitale modenhedsniveau ud fra en undersøgelse foretaget i 2009. Geodata er ikke i fokus som sådant, men sammenhængen mellem geografisk information og digital forvaltning er så tæt, at målinger på kommunernes digitale modenhedsniveau har en nær sammenhæng med forudsætninger og succesen af udviklingen indenfor geodata. Undersøgelser kan evt. sammenlignes med undersøgelsen foretaget af Henning Sten Hansen m.fl. af kommunernes GIS-parathed præsenteret i forrige nummer af Perspektiv (Er det offentlige Danmark parat til geografisk baseret digital forvaltning?, Perspektiv nr. 18 side 13 ff. Hovedkonklusionerne i Jeppe Agger Niensens undersøgelse er, 1) at kommunerne kun i beskedent omfang har reduceret traditionelle kanaler i kontakten med borgere, 2) at de borgerrettede it-systemer (selvbetjenings-systemer) og de interne it-systemer kun i nogen grad er integrerede, mens kommunernes it-systemer i mindre grad er integreret med andre offentlige myndigheders it-systemer, 3) at måling af effekter og dokumentation af nytteværdien af it er sparsom samt 4) at der er en begrænset interesse for it blandt kommunens politikere. I den

næste artikel, User-centric SDI: Addressing Users Requirements in Third-Generation SDI. The Example of Nature-SDIplus sættes der fokus på brugerne; hvem er de og hvad er deres oplevelse af anvendelsen af digitale løsninger. En af artiklens konklusioner er, at "Only SDI approaches being centered on user requirements can unfold their full potential in supporting users in spatial data sharing. Within the outlined development framework, SDI concepts proceeded from first-generation to second-generation, i.e. from product-based to process-based, and currently towards user-centric, i.e. third-generation models".

Undersøgelserne afrundes af Lars Brodersens tankeeksperiment: Er vi modne til at demokratisere geodata og geoinformation?

Endeligt følger tre nedslag i form af artiklerne e-TI som case ift. Spatially enabled society af Lise Schrøder og Bent Hulegaard Jensen, Geodata som katalysator for digital forvaltning af Line Hvingel og Henning Sten Hansen og afslutningsvis Marine SDI af Tino Kastbjerg Stigsen, Michael Weber og Line Hvingel. Alle tre artikler udfordrer opfattelsen af geodatas rolle i digital forvaltning.

Samlet set er det mit håb, at dette nummer af Perspektiv kan få os til at reflektere, diskutere og drømme nye drømme for geodata-feltet. Dermed skal vi ruste os til det videre udviklingsarbejde indenfor det digitale samfund baseret på geografisk information.